

1.- ANY 1554. SAGETIA FRANCESA

Antigament s'anomenava sagetia a una mena de galera petita de navegació ràpida, amb dos o tres pals i veles llatines auxiliars. Entre els segles XVI i XVIII s'identificava amb aquest nom una embarcació de casc llarg i fi, encobertada i aparellada amb tres veles llatines i alguna de rodona, complementària. El rem tenia una funció propulsiva. S'utilitzava per al tràfic de cabotatge.

Una embarcació d'aquestes característiques, patronejada per Norato Julià, de Toulon (França) naufragà l'any 1554 entre Sant Pere Pescador i Empúries, prop de la platja. Es desconeix la sort dels seus tripulants.

Una sagètia.

2.- 13 D'OCTUBRE DE 1571. (?)

La única informació que tenim d'aquest naufragi és la referència facilitada per Martí Guillem en l'article *Introducció a l'evolució històrica de Montgó entre els segles XIV i XVIII*, publicat a la revista Camí de Ronda de l'any passat:

"...Un proces de un naufragi y aprehensio de las robas de una nau ques perde en lo port de mongo fet per lo lloch tinent del procurador del comptat de empuries als 13 de octubre de mil sinch cents setanta hu...".

3.- 18 DE DESEMBRE DE 1664. NOSTRA SENYORA DEL ROSER, SANT JOAN BAPTISTA I SANT ANTONI DE PÀDUA

Aquesta barca matriculada a la ciutat italiana de Gènova i comandada per Giacomo Baron, naufragà el dia 18 de desembre de 1664 a la Clota enmig d'una tempesta de tramuntana. Els tripulants salvaren la vida en ser auxiliats per veïns de l'Escala, que contemplaren el naufragi i sortiren ràpidament a socórrer els tripulants.

4.- NOVEMBRE DE 1719. (?)

L'any 1717 esclatà un conflicte bèl·lic conegut com la Guerra de la Quàdruple Aliança i que es perllongà fins al 1721.

Enfrontà Espanya amb la Quàdruple Aliança, una coalició formada pel Sacre Imperi Romà Germànic (Casa d'Àustria), França, Regne Unit de Gran Bretanya i les Províncies Unides (Països Baixos). El desencadenant foren les ambicions i pretensions territorials a Itàlia del rei borbó espanyol Felip V, la seva dona, Isabel de Farnesio i el seu principal conseller, Giulio Alberoni. Aquestes possessions italianes també eren preteses pel rei de França, Lluís XV i el seu cosí, Felip II d'Orleans. El 4 de gener de 1717 es signà la Triple Aliança entre França, Gran Bretanya i les Províncies Unides, que un any més tard, en el marc del Tractat d'Utrecht, cediren Sicília a Carles IV del Sacre Imperi Romà Germànic.

El govern espanyol, disgustat i humiliat per aquesta decisió, va voler recuperar l'illa, començant una cruenta batalla en diversos fronts terrestres i navals, tant a Itàlia com a Espanya. Una bona part de la flota de guerra espanyola seria aniquilada en aquest conflicte. Després de desprendre's d'Alberoni, Felip V posava fi al conflicte amb la signatura, el 1720, del Tractat de la Haya. Un dels extrems d'aquest Tractat obligà el duc de Savoia, Víctor Amadeo II, a intercanviar l'illa de Sicília per la de Sardenya. Aquesta darrera, malgrat ser de menor importància, jugaria un rol determinant en la unificació d'Itàlia que tindria lloc un segle i mig més tard. Doncs bé, en el marc d'aquest conflicte, a mitjans de novembre de 1719, la flota franco anglesa comandada per James Fitz-James, l'duc de Berwick (1670-1734) -el mateix que havia assetjat Barcelona l'11 de setembre de 1714, aleshores al servei d'Espanya i ara de França-,

tenia bloquejat el Golf de Roses amb l'objectiu d'avitual·lar de queviures i municions les tropes franceses que havien ocupat Castelló d'Empúries amb la intenció de conquerir Roses, ocupada per tropes de Felip V.

Els 29 vaixells de Berwick havien sortit de Cotlliure. Ja dins del golf, una forta tempesta els desarborà i 28 s'enfonsaren o s'estavellaren contra els penya-segats de la costa. L'Aliança es veié obligada a aixecar el setge i es retirà, abandonant les seves pretensions de conquerir Roses. Els cossos de molts naufragats arribaren a la costa escalenca i foren enterrats en un fossar comú a la zona que ara coneixem com la Creu. Damunt la fossa, els escalencs col·locaren una rústega creu de fusta.

Sembla que aquest succés explica el nom que, des d'aleshores, rep aquesta cala: la Creu.

James Fitz-James, l'duc de Berwick.

La Creu. Foto: Cuyás, col. de l'autor.